

Alvesta
kommun

Elevhälsoplan med riktlinjer för extra anpassningar, särskilt stöd, åtgärdsprogram och rutiner för att främja elevers närvaro

Alvesta gymnasieskola

Innehåll

Del 1. Elevhälsoplan.....	3
Mål och syfte med elevhälsans arbete	3
Hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete	3
Elevhälsans organisation	3
Struktur	5
Dokumentation	6
Del 2. Extra anpassningar, stöd i undervisningen och åtgärdsprogram.....	7
Utredning av en elevs behov av särskilt stöd	7
Arbetsgång för en utredning av en elevs behov av särskilt stöd	7
1. Uppmärksamma och agera skyndsamt.....	8
2. Planera utredningen tillsammans	8
3. Kartläggning av skolsituationen. När fungerar det? När uppkommer skolsvårigheter?	9
4. Pedagogisk bedömning. Vad behöver eleven i skolsituationen? Är eleven i behov av särskilt stöd?	11
5. Besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram.....	13
6. Besluta om åtgärdsprogram.	13
7. Genomför särskilt stöd.	14
8. Följ upp och utvärdera.	14
9. Dokumentation av utredningen	14
Del 3. Främja närvaro och förebygga frånvaro	16
Systematiskt arbete för att främja närvaro i skolan	16
Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).....	17
Dokument som kompletterar elevhälsoplanen	18
Webbaserat stödmaterial	18
Källor	18
Bilaga 1. Rutin för elevhälsoteamet, särskilt stöd och åtgärdsprogram.....	19

Del 1. Elevhälsoplan

Mål och syfte med elevhälsans arbete

Elevhälsans mål är att tillhandahålla stöd av hög kvalitet som är jämställt, likvärdigt och utvecklande. Skolans elever ska ha tillgång till elevhälsa med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och även stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsans medverkan är viktig i frågor om elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Det handlar om,

- att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för eleverna
- att bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa
- att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- att arbeta för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- främjande arbete för närvaro och förebyggande arbete mot frånvaro
- undervisning om tobak, alkohol, andra droger och livsstilsrelaterad ohälsa
- undervisning om jämställdhet, sexualitet, samtycke och relationer
- erbjuda elever hjälp med enkla sjukvårdsinsatser och hälsobesök

Elevhälsan styrs, utöver Skollagen (2010:800), av Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), förordningar, läroplaner samt föreskrifter och allmänna råd (AR) från Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen.

Hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete

Elevhälsans roll ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Det innebär att elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Förebyggande, hälsofrämjande och tidiga insatser är effektiva och ska prioriteras. I elevhälsan är utgångspunkten elevernas behov och fokus är på elevernas bästa.

Elevhälsoteamet ska vara en del i den lärande organisationen och är en viktig resurs i arbetet för hälsofrämjande skolutveckling. Elevhälsoarbete ska bidra till en skolmiljö med trygghet och studiero. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet behöver vara strukturerat och systematiskt. För att elevhälsoarbetet ska fungera måste det finnas en fungerande samverkan mellan elevhälsans personal, pedagoger, övrig skolpersonal och vid behov externa aktörer. Elever och vårdnadshavare är en viktig del av arbetet för att skapa de bästa förutsättningarna för elevernas utveckling och lärande.

Elevhälsans organisation

Inom elevhälsan arbetar olika professioner. Elevhälsoteamet består av rektor, biträdande rektor, studie- och yrkesvägledare, skolsköterska, kurator, logoped, specialpedagog/speciallärare och vid behov skolläkare, och skolpsykolog.

Utöver elevhälsoteamet finns även två förstelärare inom verksamheten med särskilt ansvar för att utveckla elevernas hälsa och arbeta med förebyggande och främjande insatser för elevernas bästa.

Rektor

Rektor leder, organiserar elevhälsans arbete och har det yttersta och övergripande ansvaret för elevhälsan på skolan. Beslut om särskilda stödinsatser och åtgärdsprogram fattas av rektor eller den som rektor delegerat till. Om det framkommer att eleven kan ha behov av särskilt stöd, ska rektor se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska rektor se till att ett åtgärdsprogram utarbetas och att stödet sätts in.

Skolkurator

Skolkurator och skolpsykolog ansvarar för elevhälsans psykologiska och psykosociala insatser utifrån en helhetssyn som omfattar individ-, grupp- och samhällsnivå.

Arbetsuppgifterna för kuratorn består av samtal, såsom stöd-, motivations- och krissamtal liksom utredande, rådgivande och bearbetande samtal med enskilda elever och deras familjer, utreder och bedömer den sociala och psykosociala situationen för enskilda elever, ger handledning och konsultation till skolpersonal, bidrar med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling, deltar i arbetet med skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandling, tar till vara kunskap om elevernas generella psykosociala hälsa och sociala situation i elevhälsans övriga arbete.

Kurator har också kontakt med andra aktörer runt eleven.

Skolpsykolog

Skolpsykolog erbjuder konsultation och handledning till pedagoger, skolledare och elevhälsopersonal kring enskilda elever eller elevgrupper. Skolpsykolog deltar i skolornas ordinarie elevhälsoarbete efter önskemål och vid uppkomna behov. Skolpsykolog gör utredningar av elever, som komplement till skolans egna utredningar, främst gällande komplicerad inlärning.

Skolpsykolog kan även bistå med fortbildningsinsatser samt delta i det allmänna arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser

Logoped

Logoped genomför observationer, språkutredningar, handledning och utbildning samt vid behov språkträning på både individ- och gruppnivå.

Skolsköterska

Skolsköterskans uppdrag inom elevhälsan är att tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete. Skolsköterskan samverkar med elever och vårdnadshavare och skolans övriga personal för att ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor och om faktorer som bidrar till ohälsa, bevakar vaccinationstäckning och fullföljer vaccinationer enligt Socialstyrelsens vaccinationsprogram, bidrar med medicinsk kunskap inför arbetsmoment som

är förlagda ute i verksamheter och vid yrkesvägledning, tar till vara kunskap om elevernas hälsa i elevhälsans övriga arbete och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

Skolsköterskorna erbjuder hälsobesök och har tillgång till skolläkare för konsultation och skolläkarmottagning.

Specialpedagog/speciallärare

Specialpedagog och speciallärare arbetar med både elever och personal och bidrar till en utveckling av det pedagogiska arbetet. Specialpedagog och speciallärare har en handledande och utbildande funktion organisation-, grupp- och individnivå inom specialpedagogiska frågor.

Insatserna består av kartläggning av hinder och möjligheter i skolsituationen och pedagogiska bedömningar av elevers behov av särskilt stöd. Specialpedagog och speciallärare utformar, genomför och utvärderar åtgärdsprogram. I uppdraget ingår även samarbete med skolledning och övrig pedagogisk personal liksom utvecklingsarbete som rör exempelvis kompetensutveckling och kompensatoriska hjälpmedel.

Studie- och yrkesvägledare

Studie- och yrkesvägledare ska bidra till att ge elever kunskaper och färdigheter för att kunna fatta väl underbyggda beslut om framtida studie- och yrkesval. Det görs genom att ha vägledningssamtal med elever för att vidga perspektiv, utmana föreställningar om utbildningar och yrken samt ge förutsättningar för att olika faktorer vägs in vid valsituationen.

Studie- och yrkesvägledare informerar också om utbildningsvägar och yrken på ett opartiskt, tillförlitligt och tillgängligt sätt, ger stöd till övrig skolpersonal i arbetet med studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar, ingår och samverkar i lokala- och regionala SYV-nätverk för att utveckla vägledningen, samordnar praktik för elever inom det individuella programmet, samverkar med det lokala näringslivet, planerar, genomför och utvärderar valkompetenshöjande aktiviteter, samverkar med gymnasieskolor och högskolor/universitet kring vägledningsfrågor samt samverkar med olika aktörer kring gymnasievalsprocessen.

Elevers behov av studie- och yrkesvägledning handlar om att eleven, utifrån sina förutsättningar, ska bli medveten om sig själv, bli medveten om olika valalternativ (såsom olika utbildningar och yrken), bli medveten om relationen mellan sig själv och valalternativen, lära sig att fatta beslut samt lära sig att genomföra sina beslut.

Struktur

Det ordinarie elevhälsoteamet träffas varje vecka för att diskutera sitt arbete, elevärenden och aktuella händelser. Detta team består av rektor, biträdande rektor, speciallärare, kurator, studie- och yrkesvägledare, KAA-samordnare och skolsköterska. En gång i månaden deltar skolpsykolog. Vid varje tillfälle finns även möjlighet för pedagoger och annan personal att anmäla akuta ärenden till elevhälsan.

Elevhälsoärenden kan identifieras på flertalet sätt: i arbetslaget, av mentorer, av elevhälsan, av annan personal, av vårdnadshavare eller av eleven själv. Mentorn ansvarar för att identifierade behov förs vidare till elevhälsan.

Del 2. Extra anpassningar, stöd i undervisningen och åtgärdsprogram

Alla elever har rätt till ledning och stimulans för att kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas har också rätt till extra anpassningar och särskilt stöd.

Det kan förekomma att en elev uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas men uppvisar andra svårigheter som gör att skolan bedömer att eleven längre fram kan få svårigheter att nå kommande bedömningskriterier. Även då kan eleven vara i behov av särskilt stöd. Det kan till exempel handla om en elev med funktionsnedsättning, psykisk ohälsa, svårigheter i det sociala samspelet, koncentrationssvårigheter, upprepad eller långvarig frånvaro.

Extra anpassningar och särskilt stöd är individuella stödinsatser. Extra anpassningar genomförs inom ramen för den ordinarie undervisningen och det behöver inte fattas något formellt beslut om att eleven ska få extra anpassningar.

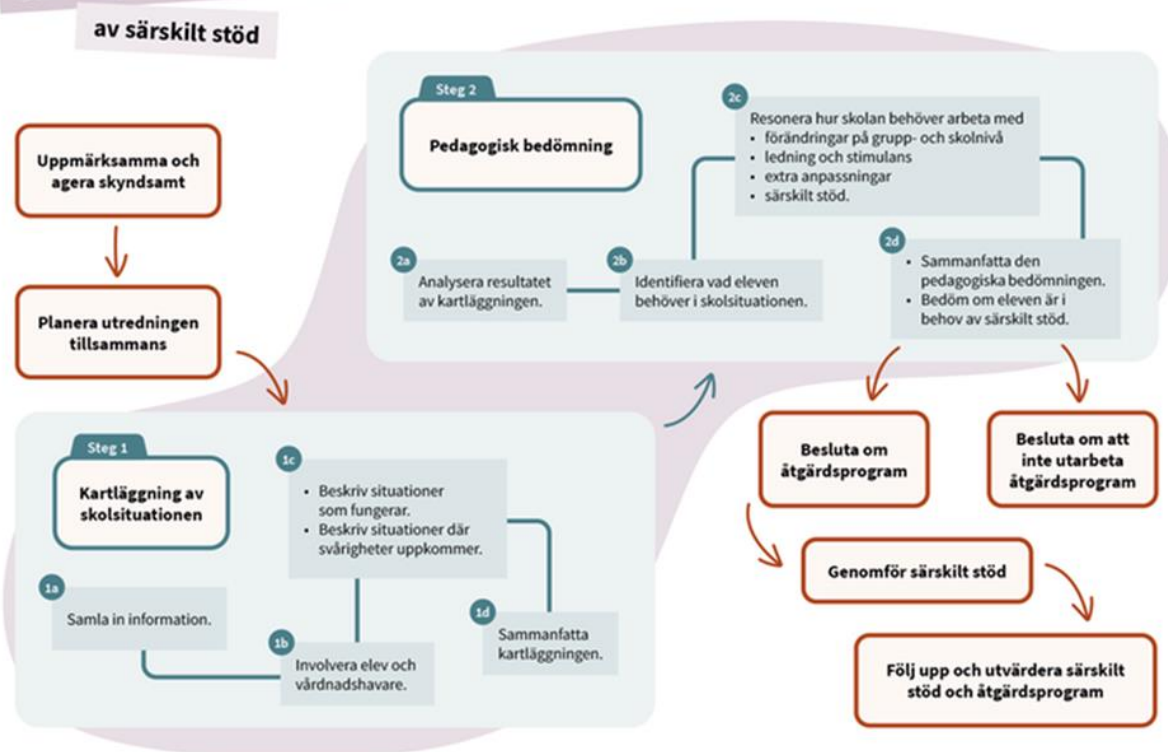
Särskilt stöd är omfattande stödinsatser som pågår under en längre tid. När en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska den som uppmärksammar behovet göra en anmälan till rektor. Rektor ser då till att en utredning av elevens eventuella behov av särskilt stöd påbörjas och genomförs så skyndsamt som möjligt. Elevhälsans kompetens ska involveras i arbetet. Om en elev är i behov av särskilt stöd ska stödet i första hand ges inom den elevgrupp som eleven tillhör. Ofta behöver rektor besluta om en förändring i bemanning eller i organisationen för att eleven ska få det särskilda stödet som den har rätt till.

Utredning av en elevs behov av särskilt stöd

När en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska skolan utreda behovet. Flera professioner behöver delta i utredningen såsom lärare, specialpedagog, speciallärare, rektor, elevhälsans övriga professioner, vårdnadshavare och inte minst eleven själv.

Arbetsgång för en utredning av en elevs behov av särskilt stöd

I detta avsnitt föreslås en särskild arbetsgång vid utredning av en elevs behov av stöd. Inledningsvis sammanfattas process i nedan bild för att därefter beskrivas i text.

Källa: skolverket.se

1. Uppmärksamma och agera skyndsamt.

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd i form av extra anpassningar har getts, **ska detta anmälas till rektor**. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Det är viktigt att alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd uppmärksammas. Det gäller till exempel om det kan befaras att en elev, som i dagsläget uppfyller bedömningskriterierna, längre fram i utbildningen kan få svårigheter att nå utbildningens mål.

Agera hellre en gång för mycket än att vänta och se hur elevens lärande utvecklar sig. Tidiga stödinsatser kan vara avgörande för elevens möjligheter att nå utbildningens mål.

2. Planera utredningen tillsammans

Rektor ska se till att utredningen görs skyndsamt så att åtgärderna kan komma i gång så fort som möjligt och i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart att det inte behövs. Det är också ofta en fördel om berörda lärare och övrig skolpersonal kan planera arbetet med utredning av en elevs behov av särskilt stöd tillsammans.

Eleven kan behöva fortsatt stöd genom extra anpassningar under tiden som utredningen pågår.

Exempel på vilka som kan behöva bli involverade i en utredning av en elevs behov av särskilt stöd:

- Elev
- Vårdnadshavare
- Lärare
- Elevassistent
- Specialpedagog
- Speciallärare
- Kurator
- Psykolog
- Skolsköterska
- Skolläkare
- Studiehandedare
- Studie- och yrkesvägledare
- Rektor

Det är viktigt att göra en tidsplan för utredningsarbetet med tanke på att den ska genomföras skyndsamt.

3. Kartläggning av skolsituationen. När fungerar det? När uppkommer skolsvårigheter?

Den information som ligger till grund i kartläggningen ska ge tillräckligt underlag för att en analys av vad som påverkar elevens skolsituation ska kunna göras. För att få en helhetsbild kan skolsituationen behöva beskrivas på skol-, grupp- och individnivå.

Skolsituationen utreds utifrån den pedagogiska, fysiska och sociala miljön som påverkar bland annat elevens motivation, utveckling och lärande.

Exempel på faktorer i lärmiljön som kan påverka elevens lärande:

- Pedagogisk miljö
- Tydlighet och struktur
- Visuellt stöd
- Variation i arbets- och bedömningsformer
- Lärverktyg
- Hjälpmedel
- Social miljö

Relationer

- Trygghet
- Bemötande
- Lära tillsammans
- Normer och värden

Fysisk miljö

- Ljudmiljö
- Visuell miljö
- Möblering
- Grupprum
- Utemiljö

Exempel på metoder och underlag i kartläggningen kan vara:

- observationer
- samtal
- frågeformulär
- dokumentstudier
- enkäter
- skattningsformulär
- kartläggnings- och bedömningsmaterial
- testmaterial
- individuell utvecklingsplan
- resultat av extra anpassningar
- tidigare utredning av särskilt stöd och tidigare åtgärdsprogram.

[Exempel på frågor som stöd för kartläggning på skol-, grupp- och individnivå \(skolverket.se\)](#)

De olika stegen i kartläggning av skolsituationen

a) Samla information

Informationen ska innehålla uppgifter om:

- Hur eleven uppfyller betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskap som minst ska uppfyllas i alla aktuella ämnen, ämnesområden och kurser.
- Eventuella tidigare extra anpassningar och särskilt stöd.
- Informationen kan till exempel innehålla uppgifter om:
 - Elevens kunskapsutveckling över tid.
 - Elevens närvaro i skolan.
 - Andra omständigheter som skolan behöver beakta.

[Exempel på information \(skolverket.se\)](#)

b) Involvera elev och vårdnadshavare

Det är en fördel att involvera elev och vårdnadshavare i utredningen så tidigt som möjligt. Deras kunskaper och erfarenheter behövs för att öka förståelsen för elevens hela skolsituation.

Samtalen kan till exempel handla om:

- vad som fungerar bra för eleven i skolan
- vad som skapar svårigheter för eleven i skolan
- hur skolan kan underlätta för elevens lärande
- trivsel och relationer i skolan.

[Skattningsfrågor, färdiga påståenden och bildstöd mallar.pdf \(skolverket.se\)](#)

[Exempel på samtalsområden med elev och vårdnadshavare \(skolverket.se\)](#)

[Elevens-och-vardnadshavares-uppfattning.pdf \(skolverket.se\)](#)

c) Beskriv situationer som fungerar och situationer där svårigheter uppkommer

Det här steget i kartläggningen handlar om att beskriva situationer i skolan som fungerar för eleven och situationer där svårigheter uppkommer.

För att se ge en helhetsbild av situationen, beskriv till exempel:

- själva situationen
- det som händer runtomkring
- undervisningen och lärmiljön
- relationer
- tillgänglighet
- delaktighet
- förutsättningar och organisation.

[Beskriva situationer en mall.pdf \(skolverket.se\)](#)

[Observation som metod för att samla information i kartläggningen \(skolverket.se\)](#)

d) Sammanfatta kartläggningen

Efter genomförd kartläggningen görs en skriftlig sammanfattning av det som framkommit. Underlaget används därefter för att göra en analys av vad skolan behöver arbeta med och förändra i elevens skolsituation för att möta elevens behov av stöd.

[Frågor inför sammanfattningen av kartläggningen \(skolverket.se\)](#)

4. Pedagogisk bedömning. Vad behöver eleven i skolsituationen? Är eleven i behov av särskilt stöd?

Syftet med den pedagogiska bedömningen är att få ett underlag för att kunna avgöra om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte. Bedömningen ska omfatta de ämnen där eleven riskerar att inte uppfylla betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om det finns andra svårigheter i skolsituationen ska det tas med i den pedagogiska bedömningen. Om bedömningen är att eleven är i behov av särskilt stöd ska det i utredningen framgå vilka åtgärder som det särskilda stödet kan innebära.

a) Analysera resultatet av kartläggningen

Analysen handlar om att bearbeta och diskutera kartläggningsmaterialet. Detta görs utifrån olika perspektiv och professioner.

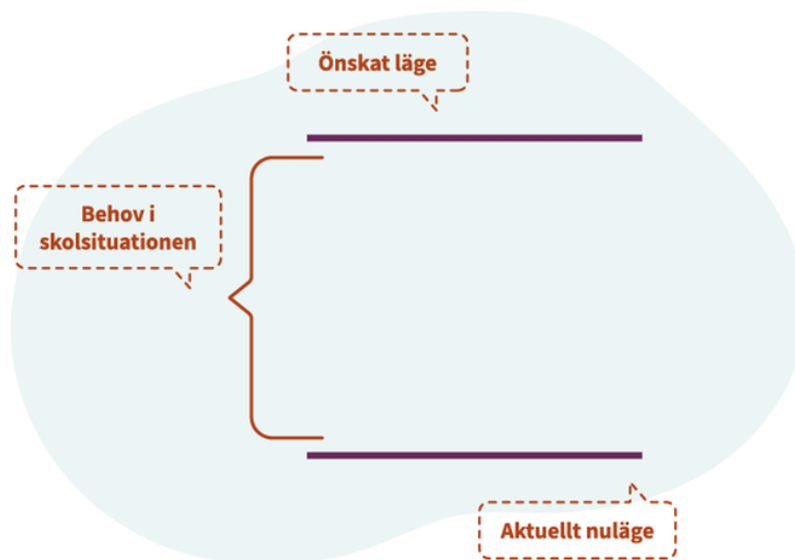
[Exempel på tre analysmodeller.pdf \(skolverket.se\)](#)

[Teman och frågor att använda i analysarbetet \(skolverket.se\)](#)

b) Identifiera vad eleven behöver i skolsituationen

I det här steget handlar det om att identifiera *vad* eleven behöver i skolsituationen för att kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Vad behöver eleven i skolsituationen för att nå det önskade läget?

c) Resonera hur skolan behöver arbeta med förändringar på grupp- och skolnivå, ledning och stimulans, extra anpassningar, särskilt stöd

[Exempel på hur skolan kan möta behov.pdf \(skolverket.se\)](#)

[Allmänna råd - Skolverket](#)

Mer om extra anpassningar och särskilt stöd;

[Utredning av en elevs behov av särskilt stöd - Skolverket](#)

d) Sammanfattning och bedömning

Avslutningsvis sammanfattas den pedagogiska bedömningen och en bedömning om särskilt stöd görs. Sammanfattningen och bedömningen ska dokumenteras skriftligt.

Om bedömningen är att eleven är i behov av särskilt stöd, beskriv och dokumentera:

- Elevens behov av särskilt stöd, i vilka lärmiljöer, ämnen, ämnesområden eller kurser det gäller
- Vilka åtgärder som planeras att sättas in eller fortsätta med
- Åtgärdernas innehåll och form
- Åtgärdernas omfattning och varaktighet
- Motivering till valet av åtgärder
- Vad åtgärderna ska leda till på kort och lång sikt
- Vad som är viktigast att börja med

5. Besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

I en utredning kan det komma fram att eleven inte är i behov av särskilt stöd. Då ska **ett beslut fattas om att inte upprätta ett åtgärdsprogram. Det är rektor, eller den som rektor delegerat beslutsrätten till, som fattar beslutet.** Skolan ska underrätta eleven och elevens vårdnadshavare om beslutet. Innan beslut fattas bör ni ge elev och vårdnadshavare tillfälle att ta del av utredningen och komma med synpunkter. Därefter ska skolan underrätta dem om beslutet.

När det i en utredning kommer fram att eleven inte är i behov av särskilt stöd kan eleven fortfarande vara i behov av att få stöd på annat sätt. Elevens lärande och utveckling kan i stället stödjas genom att till exempel göra förändringar på skol- och gruppnivå, utveckla ledning och stimulans i undervisningen för alla elever och genom extra anpassningar.

6. Besluta om åtgärdsprogram.

Om ni genom utredningen kommit fram till att eleven är i behov av särskilt stöd **ska ett beslut fattas om att utarbeta ett åtgärdsprogram.** Det är rektor, eller den som rektor delegerat beslutsrätten till, som fattar beslutet.

Innan beslut fattas bör ni ha gett eleven och vårdnadshavare tillfälle att ta del av resultatet av utredningen.

Ett beslut om åtgärdsprogram innebär följande;

- Att skolan beslutar vilka stödinsatser som ska genomföras och vem som är ansvarig för att åtgärderna följs upp och utvärderas på ett systematiskt sätt.
- Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas. Skolan ska underrätta vårdnadshavare om beslutet om åtgärdsprogram.
- När en elevs åtgärdsprogram innebär beslut om särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning, distansundervisning, anpassad studiegång eller reducerat program ska rektor fatta ett särskilt beslut om det. Den beslutsrätten kan inte delegeras till någon annan.
- Beslut om åtgärdsprogram kan överklagas inom tre veckor efter att vårdnadshavare och elev har fått ta del av beslutet.

Åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska omfatta hela elevens skolsituation med åtgärder som är möjliga att följa upp och utvärdera. Ett åtgärdsprogram är en beskrivning av vilken eller vilka typer av särskilt stöd som skolan kommer att ge eleven. Detta kan exempelvis vara undervisning av speciallärare under längre tid, placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning.

Ett åtgärdsprogram ska innehålla följande;

- Elevens behov av särskilt stöd.
- Analys av eventuella hinder och möjligheter i skolsituationen.
- Åtgärder som på kort och lång sikt ska hjälpa eleven att nå målen.
- Konkreta mål som är möjliga att följa upp.
- Plan för uppföljning – vem följer upp vilken åtgärd och när.

Åtgärdsprogram är en offentlig handling

Utredningar och åtgärdsprogram som utarbetas i kommunala och statliga skolor blir allmänna handlingar när de är klara. De måste därför upprättas så att de tar hänsyn till elevens integritet, men samtidigt följer skollagen.

7. Genomför särskilt stöd.

Det är viktigt med en samplanering när en elev både har extra anpassningar och särskilt stöd. Det är viktigt med en kort- och långsiktig planering av vad det särskilda stödet ska innehålla och hur det ska utformas i olika situationer. Ibland kan prioriteringar behöva göras för att stödet ska fungera i praktiken. Vissa former av särskilt stöd kan ges under en viss tidsperiod. Det är viktigt att planeringen ger möjlighet till flexibilitet i arbetet med genomförande av stödinsatser.

8. Följ upp och utvärdera.

Åtgärdsprogram och särskilt stöd ska regelbundet följas upp och utvärderas för att säkerställa att syftet uppfylls. Det handlar om en process där det särskilda stödet utvärderas i förhållande till om eleven har fått stöd på det sätt och i den omfattning som behövs.

Exempel på frågor att fundera över vid uppföljningen:

- Har samtliga åtgärder som beslutats kommit i gång? Om inte, vad behöver göras för att det ska ske?
- Hur uppfattar eleven och vårdnadshavare åtgärderna? Vad fungerar bra eller mindre bra?
- Leder åtgärderna i rätt riktning utifrån elevens behov och de bedömningskriterier som minst ska uppfyllas? Hur syns det? Är det något som behöver förändras? I så fall, vad och hur?

Exempel på frågor att fundera över vid utvärderingen:

- Hur har åtgärderna bidragit till elevens lärande och utveckling i riktning mot de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas?
- På vilket sätt har åtgärderna svarat mot de behov av särskilt stöd som utredningen visade?
- Har åtgärderna varit tillräckligt omfattande?
- Hur uppfattar eleven och elevens vårdnadshavare att åtgärderna har fungerat? Vad tycker de har fungerat bra? Vad tycker de behöver förbättras eller ändras?
- Hur har åtgärderna fungerat som helhet?
- Behövs fler eller andra åtgärder?

9. Dokumentation av utredningen

Skolan behöver dokumentera utredningar av en elevs behov av särskilt stöd skriftligt. Det är viktigt att kunna gå tillbaka till utredningen och se hur skolan har bedömt elevens stödbehov eftersom ett beslut om åtgärdsprogram eller ett beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram kan överklagas.

Dokumentationen ska helst vara kortfattad och samtidigt ge tillräcklig information om elevens skolsituation och eventuella behov av särskilt stöd.

Om en elev har en funktionsnedsättning är det viktigt att fokus i dokumentationen är elevens pedagogiska behov i skolsituationen. Utredningen av en elevs behov är en allmän handling, även om vissa delar kan omfattas av sekretess. Om skolan använder ett IT-stöd för att dokumentera sina utredningar måste hanteringen av personuppgifter följa reglerna i EU:s dataskyddsförordning, GDPR.

[Dokumentera utredning av en elevs behov av särskilt stöd.docx \(live.com\)](#)

[Dokumentera utredning av en elevs behov av särskilt stöd med stödtext.docx \(live.com\)](#)

Del 3. Främja närvaro och förebygga frånvaro

Systematiskt arbete för att främja närvaro i skolan

Det är viktigt att arbeta systematiskt för att förebygga frånvaro och främja närvaro. All pedagogisk personal är viktiga i detta arbete liksom elevhälsan, eleverna och vårdnadshavare.

Nedan följer exempel på främjande insatser för skolnärvaro:

- Samarbete och goda relationer mellan personal och skola och hem
- Individanpassning
- God och tillgänglig lärmiljö
- Tidigt agerande på frånvaro – tidiga insatser
- Studie- och yrkesvägledare kan bidra med kunskap genom exempelvis motiverande insatser.
- Rektorn kan sprida information om aktuell forskning, utarbeta planer för arbetet tillsammans med skolans personal
- Återkommande lyfta frågor om närvaro och frånvaro på personalmöten
- Stärka elevernas anknytning till skolan – trivs eleverna minskar deras frånvaro
- Positiva förväntningar och tillitsfulla relationer
- Samverka med vårdnadshavare i det närvarofrämjande arbetet
- Tydliga ramar och ordning på skolan
- Schemalagningen är viktig för att minska håltimmar som är en risk för frånvaro
- Att personal följer med elever vid förflyttning mellan olika lokaler utanför skolans område
- Goda rutiner för övergångar mellan skolformer
- Uppföljning och analys av frånvarostatistik och att åtgärder görs mellan elevhälsan och övrig skolpersonal
- Se till att återgången till skolan underlättas genom att planera den tillsammans med eleven, elevens vårdnadshavare och elevhälsans personal.

[Stöd i arbetet, Främja och förebygga närvaro](#)

[Förebygg avhopp från gymnasieskolan, stöd för rektor och huvudman](#)

Vad är giltig och ogiltig frånvaro?

Det finns inga definitioner i skollagen av giltig eller ogiltig frånvaro. Det är skolan som gör bedömningen om en elevs frånvaro är giltig eller inte. Exempel på giltiga skäl för frånvaro är sjukdom eller beviljad ledighet.

Om en elev är sjuk eller på grund av någon annan orsak inte kan delta i verksamheten ska det omgående meddelas till skolan.

En elev som har varit frånvarande och som uppfyller villkoren för extra anpassningar eller särskilt stöd har rätt till det, oavsett om den tidigare frånvaron var giltig eller ogiltig. Hög frånvaro kan vara en signal om att skolan kan behöva utreda elevens behov av särskilt stöd.

Ansvar för att utreda frånvaro

Om en elev är borta från skolan ofta eller länge måste rektorn snabbt utreda orsaken till frånvaron, oavsett om den är giltig eller ogiltig. Det gäller både i de obligatoriska skolformerna

och i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Skolan bedömer hur utredningen ska göras men det är viktigt att utredningen dokumenteras och följs upp. Utredningen ska genomföras i samråd med elevhälsan. Utredningen ska även göras tillsammans med eleven och vårdnadshavare, om eleven är minderårig.

Det är rektorn som bestämmer om det behövs en utredning. Om hen bedömer att det inte behövs så måste skolan inte göra en utredning. Det kan till exempel bero på att rektorn redan känner till orsaken till elevens frånvaro.

Att en elev är borta mycket från skolan är en varningssignal om att hen riskerar att inte klara av sin utbildning.

Checklista för att utreda frånvaro

- Prata med eleven, vårdnadshavarna och elevens lärare om orsakerna till frånvaron.
- Undersök om eleven har problem med relationer, trivsel, eller trygghet i skolan.
- Undersök om eleven har svårigheter i undervisningen.
- Undersök om frånvaron beror på hemförhållanden.
- Undersök om det finns några frisk- eller skyddsfaktorer som kan bidra till att förändra situationen.

Vad gäller kring frånvaro i gymnasieskolan?

Utbildningen i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan är frivillig, men de elever som väljer att gå där har närvaroplikt och är skyldiga att delta i den verksamhet som skolan anordnar för att ge utbildningen. För att en elev ska slippa delta krävs ett giltigt skäl. Exempel på giltiga skäl är sjukdom eller ledighet som skolan har beviljat.

Om en minderårig elev i gymnasieskolan är frånvarande från skolan **ska elevens vårdnadshavare få information om det samma dag**. Det gäller dock inte om det finns giltiga skäl som till exempel att frånvaron gäller elevens sista lektion för dagen.

När det gäller elever i gymnasieskolan ska skolan rapportera ogiltig frånvaro till Centrala studiestödsnämnden, CSN.

[Rapporterar uppgifter till CSN - CSN](#)

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är kommunerna skyldiga att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Utbildning är en viktig förutsättning för att kunna etablera sig i samhället.

I första hand ska ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret motiveras att återuppta sin utbildning. I andra hand ska de få stöd med andra insatser som exempelvis arbete eller praktik. Det kommunala aktivitetsansvaret gäller året om och är därmed inte begränsat till skolans terminer.

[Kommunernas aktivitetsansvar för ungdomar - Skolverket](#)

Dokument som kompletterar elevhälsoplanen

- Handlingsplan vid hot och våld
- Ordningsregler
- Plan för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- Rutin för anmälan, utredning och åtgärder mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier
- Rutin för misstanke vid drogpåverkan hos elev vid Alvesta Gymnasieskola
- Rutin för orosanmälan
- Rutin för varning om indraget studiemedel
- Rutiner vid frånvaro

Webbaserat stödmaterial

[Organisera arbetet med de allmänna råden för extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram](#)

[Systematiskt arbete med stöd i undervisningen på Lärportalen](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Rekommendationer för att främja närvaro och förebygga frånvaro](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Rekommendationer om arbetet med garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklass och lågstadiet](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Verktyg för arbetet med alla elevers lärande, utveckling och hälsa](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Främja trygghet och studiero](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Ökad kvalitet och likvärdighet i förskola och skola](#)

[Konsten att behålla elever i skolan, På SPSM:s webbplats](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Så kan skolnärvaro främjas, på Ifous webbplats](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Samverkansprojekt behöver vårdas för att överleva, på SPSM:s webbplats](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Granskning av omfattande frånvaro, på Skolinspektionens webbplats](#) [Länk till annan webbplats.](#)

[Folkhälsomyndigheten: Utbildningsnivå och hälsa – hur hänger de ihop?](#) [Länk till annan webbplats.](#)

Källor

[Elevhälsa - Skolverket](#)

[Extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram - Skolverket](#)

[Frånvaro i skolan - Skolverket](#)

[Främja närvaro och förebygga frånvaro - Skolverket](#)

[Kommentar till Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram](#)

[Rekommendationer främja närvaro och förebygga frånvaro - Skolverket](#)

[Skollag \(2010:800\) Svensk författningssamling 2010:2010:800 t.o.m. SFS 2022:1319 - Riksdagen](#)

[Utredning av en elevs behov av särskilt stöd - Skolverket](#)

[Vägledning förelevhälsan - Tredje upplagan \(socialstyrelsen.se\)](#)

Bilaga 1. Rutin för elevhälsoteamet, särskilt stöd och åtgärdsprogram

Det ordinarie elevhälsoteamet träffas varje vecka för att diskutera elevärenden och aktuella händelser. Detta team består av rektor, biträdande rektor, speciallärare, kurator, studie- och yrkesvägledare, KAA-samordnare och skolsköterska. En gång i månaden deltar skolpsykolog och socialsekreterare från mottagningsenheten inom Barn och familj.

Vid varje tillfälle finns möjlighet för pedagoger och annan personal att anmäla ärenden till elevhälsan. Har personal anmält elev till elevhälsoteamet närvarar denne vid mötet för att ge sin bild av eleven.

Elevhälsans insatser handlar ofta om pedagogiska utredningar, åtgärdsprogram för elever som behöver särskilt stöd, frånvaroutredningar, orosanmälningar och disciplinära åtgärder

Arbetsgång för en utredning av en elevs behov av särskilt stöd

1. Uppmärksamma och agera skyndsamt.
2. Starta en pedagogisk utredning. Detta görs av speciallärare. Speciallärare planerar utredningen tillsammans med bland annat elev, vårdnadshavare, lärare och studie- och yrkesvägledare.
3. I den pedagogiska utredningen ingår även en kartläggning av skolsituationen. En analys av vad som påverkar elevens skolsituation ska göras.

Efter genomförd pedagogisk utredning görs en skriftlig sammanfattning av det som framkommit. Om det visar sig att eleven är i behov av särskilt stöd ska det i utredningen framgå vilka åtgärder som det särskilda stödet kan innebära. Nu fattar rektor beslut om att upprätta ett åtgärdsprogram. Skolan underrättar eleven och elevens vårdnadshavare om beslutet efter att elev och vårdnadshavare har tagit del av den pedagogiska utredningen och har fått chansen att uttala sig.

Åtgärdsprogram

Ett beslut om åtgärdsprogram innebär att skolan beslutar vilka stödinsatser som ska genomföras. Ett åtgärdsprogram ska omfatta hela elevens skolsituation med åtgärder som är möjliga att följa upp och utvärdera.

Ett åtgärdsprogram ska innehålla följande;

- Elevens behov av särskilt stöd.
- Analys av eventuella hinder och möjligheter i skolsituationen.
- Åtgärder som på kort och lång sikt ska hjälpa eleven att nå målen.
- Konkreta mål som är möjliga att följa upp.
- Plan för uppföljning – vem följer upp vilken åtgärd och när.

